

<i>Předmluva</i>	9
ÚVODNÍ SLOVO	11
I. KAPITOLA — Venkov nebo město?	
1. Vymezení problému	17
NÁSTIN VÝVOJE VZTAHU MĚSTA A VENKOVA	17
SLEDOVANÝ OKRUH OTÁZEK	21
NĚKTERÉ POJMY POUŽÍVANÉ V KNIZE	23
Vymezení kategorií město a venkov z územního hlediska	23
Vesnice, venkovské osídlení, venkov	26
Venkov, zemědělství a průmysl	29
Vztah průmysl—zemědělství a město—venkov	30
Městské aglomerace	31
Městské regiony (urbanizované oblasti)	32
Urbanizace	32
„Ruralizace“ měst	32
Urbanismus	33
Územní plánování	33
Životní prostředí	34
2. Předchůdci socialistických utopistů	35
THOMAS MORE	35
TOMMASO CAMPANELLA	38
MORELLY	39
FILIPP BUONARROTI	41
3. Novodobí utopičtí socialisté	42
CLAUDE HENRI DE SAINT-SIMON	42
CHARLES F. M. FOURIER	43
ROBERT OWEN	45

ZÁSLUHY A PŘÍNOS NOVODOBÝCH UTOPISTŮ	48
WILLIAM MORRIS	49
4. Marxisticko-leninská východiska řešení vztahu města a venkova	53
KAREL MARX A BEDŘICH ENGELS	53
V. I. LENIN	55
5. Urbanistické teorie na přelomu 19. a 20. století	59
KONCEPCE ZAHRADNÍCH MĚST LEDOUXE A HOWARDA	59
TEORIE STŘEDISKOVÝCH SÍDEL LÖSCHE A CHRISTALLERA	63
6. Město a venkov v urbanistické teorii od konce I. světové války	65
CHARAKTERISTIKA MEZIVÁLEČNÉHO OBDOBÍ A JEHO URBANISTICKÝCH TEORIÍ	65
Město a venkov v pojetí sovětských konstruktivistů	66
Západoevropské urbanistické teorie meziválečného období a vztah města a venkova	69
URBANISTICKÉ TEORIE PO II. SVĚTOVÉ VÁLCE	74
Teorie skupinových forem osídlení	75
Teorie městského regionu	76
Technické utopie	78
Teorie megalopolizace	78
PŘÍNOS ČESKOSLOVENSKÉ ARCHITEKTONICKÉ AVANTGARDY	79

II. KAPITOLA — Venkov a město v soudobém světě

1. Venkov a město a globální problémy v sou- dobém světě	87
CHARAKTERISTIKA VZTAHU VENKOVA A MĚSTA V SOUČASNOSTI	87

GLOBALNÍ PROBLÉMY	89
TŘI ODLIŠNÁ SOCIÁLNĚ EKONOMICKÁ POJETÍ VZTAHU MĚSTA A VENKOVA A JEJICH ÚZEMNÍ DŮSLEDKY	95
2. Kde město potlačuje venkov	97
VYSPĚLÉ A ROZVOJOVÉ ZEMĚ KAPITALISTICKÉHO SVĚTA	97
NĚKTERÉ POZNATKY Z VYSPĚLÝCH KAPITALISTICKÝCH ZEMÍ	112
Poměrná stabilita celkového počtu venkovského oby- vatelstva	116
Smíšenost zaměstnání venkovského obyvatelstva	117
Snahy o zmírnění oblastních nerovnováh	119
Úsilí o zpomalení poklesu zemědělských produkčních ploch a o zachování polyfunkčnosti krajiny	121
Národní a regionální parky a zelené pásy jako sou- část péče o přírodu, krajinu a rekreaci	126
Rozvoj výstavby na venkově na bázi prefabrikace	129
Územní plánování a využití území	131
Sociální nerovnost lidí a využívání území ve vyspě- lých kapitalistických zemích	133
3. Kde venkov vládne městu	135
NĚKTERÉ SOCIÁLNĚ EKONOMICKÉ PROBLÉMY A ÚZEMNÍ NEROVNOVÁHY V ČÍNĚ	135
TENDENCE VÝVOJE ČINY A JEJICH ÚZEMNÍ DŮSLEDKY	139
4. Spolupráce města a venkova	144
SOCIÁLNĚ EKONOMICKÝ VÝVOJ SOCIALISTICKÝCH ZEMÍ A JEHO ÚZEMNÍ SOUVISLOSTI	144
Sbližování města a venkova v procesu ekonomické integrace zemí RVHP	146
Pomoc socialistických států rozvojovým zemím	148
5. Přetváření území a sídel v SSSR, NDR a MLR	152
SOVĚTSKÝ SVAZ	152

Specifické podmínky sblížování města a venkova v SSSR	152
Perspektivy přetváření území, sídel a krajiny v SSSR	156
NĚMECKÁ DEMOKRATICKÁ REPUBLIKA	173
Předpoklady sblížování města a venkova v NDR	173
Perspektivy přetváření území v NDR	175
MAĎARSKÁ LIDOVÁ REPUBLIKA	180
Podmínky sblížování města a venkova v MLR	180
Perspektivy přetváření území v MLR	181

III. KAPITOLA — Venkov a město v ČSSR

1. Specifické rysy území ČSSR	189
PŘÍRODNĚ GEOGRAFICKÉ A SÍDELNÍ PODMÍNKY	189
ÚZEMNÍ NEROVNOVÁHA A PROBLÉMY POVÁLEČNÉHO ROZVOJE	195
2. Odstraňování podstatných rozdílů mezi městem a venkovem v období budování základů socialismu v ČSSR v letech 1948—1975	199
ÚZEMNÍ SOUVISLOSTI INDUSTRIALIZACE A KOLEKTIVIZACE	199
ÚZEMNÍ A STAVEBNÍ ROZVOJ VENKOVA	201
3. Charakteristika sblížení města a venkova v ČSSR	212
SBLÍŽENÍ VÝROBNÍHO ZPŮSOBU VE MĚSTĚ A NA VENKOVĚ	212
SBLÍŽENÍ SOCIÁLNĚ TŘÍDNÍ STRUKTURY MĚSTA A VENKOVA	218
SBLÍŽENÍ ŽIVOTNÍ ÚROVNĚ OBYVATELSTVA MĚST A VENKOVA	219
SBLÍŽENÍ ÚROVNĚ BYDLENÍ, DOSTUPNOSTI VYBAVENÍ A DOPRAVNÍ OBSLUHY	221

4. Územní, urbanistické a ekologické souvislosti rozvoje měst a venkova v ČSSR	225
PROMĚNY SÍDELNÍ SÍTĚ	225
PROMĚNY NAŠICH VENKOVSKÝCH SÍDEL A JEJICH STAVEBNÍCH FONDŮ	226
PROMĚNY KRAJINY	235
PROMĚNY MĚST	240
ÚZEMNÍ ASPEKTY ROZVOJE REKREACE	245
5. Aktuální otázky dalšího sblížování města a venkova a přetváření území v ČSSR	251
JSME MÁLO URBANIZOVANOU ZEMÍ?	251
JE NÁŠ VENKOV PŘELIDNĚN A JEHO OSÍDLENÍ NADMĚRNĚ ROZPTÝLENÉ? CO S NEJMENŠÍMI SÍDLY?	256
URBANIZACE JAKO CESTA SBLIŽOVÁNÍ MĚSTA A VENKOVA?	260
VÝSTAVBA BYTŮ NA „ZELENÉ LOUCE“ NEBO V INTRAVILÁNECH?	263
ZELEŇ A REKREACE JEN VE VOLNÉ KRAJINĚ A UBYTOVÁNÍ JEN V CHATÁCH A CHALUPÁCH?	264
ROZVOJ OSOBNÍ DOPRAVY — TRADIČNĚ, NEBO NOVÁ ŘEŠENÍ?	265
ENERGETIKA VERSUS POTRAVINY A PROSTŘEDÍ?	266
ÚZEMNÍ DŮSLEDKY ÚSPORNÉHO HOSPODAŘENÍ ENERGETICKÝMI ZDROJI	270
6. Perspektivy přetváření území ČSSR	274
PERSPEKTIVNÍ CÍLE A LIMITUJÍCÍ FAKTORY	274
PRIORITY ÚZEMNÍHO ROZVOJE Z HLEDISKA DALŠÍHO SBLIŽOVÁNÍ MĚSTA A VENKOVA V ČSSR	291
7. Ke koncepcím osídlení a řízení územního rozvoje	295
USMĚRŇOVÁNÍ ÚZEMNÍHO ROZVOJE V PŘIJATÝCH DOKUMENTECH	295

CHARAKTERISTIKA VÝVOJE NÁZORŮ NA USPOŘÁDÁNÍ OSÍDLENÍ V ČSSR	299
HLAVNÍ RYSY POSLEDNÍ KONCEPCE OSÍDLENÍ ČSSR Z HLEDISKA VZTAHU MĚSTA A VENKOVA	305
ASPEKTY ŘÍZENÍ ÚZEMNÍHO ROZVOJE	309

IV. KAPITOLA — Syntéza

1. VÝVOJ VZTAHU VENKOVA A MĚSTA V SOUDOBÉM SVĚTĚ A V ČSSR	315
2. ZÁKLADNÍ SOCIÁLNĚ EKONOMICKÁ POJETÍ VZTAHU MĚSTA A VENKOVA V SOUDOBÉM SVĚTĚ	319
3. NĚKTERÉ PROBLÉMY DOSAVADNÍHO SBLIŽOVÁNÍ MĚSTA A VENKOVA V ČSSR	323
4. ÚZEMNÍ SOUVISLOSTI SBLIŽOVÁNÍ MĚSTA A VENKOVA V ČSSR	326
5. SBLIŽOVÁNÍ MĚSTA A VENKOVA A PŘETVÁŘENÍ ÚZEMÍ, SÍDEL A KRAJINY V ETAPĚ VÝSTAVBY ROZVINUTÉHO SOCIALISMU V ČSSR	334
Závěrečná poznámka	343
Přehled literatury	345
Ruský obsah	351
Anglický obsah	355
Francouzský obsah	359
Obsah	363